

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)

Ławnik SN Jarosław Gałkiewicz

Protokolant starszy inspektor sądowy Mariusz Pogorzelski

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 kwietnia 2024
bez udziału Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...],
w sprawie dyscyplinarnej przeciwko sędziemu Sądu Okręgowego w K. w stanie
spoczynku B. S., obwinionemu o to, że w dniu 18 września 2019 roku w K. kierował
w ruchu lądowym samochodem osobowym marki V. nr rej. [...] w stanie nietrzeźwości
oraz nie zachowując w związku z tym należytej ostrożności w ruchu drogowym
doprowadził do kolizji z samochodem marki P. o nr rej. [...] kierowanym przez W. W.
czym uchybił godności sędziego, tj. o czyn z art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001
roku - Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn. Dz. U. 2020 r. poz. 365 ze
zm.),

orzeka:

1. uznaje obwinionego B. S. winnym popełnienia zarzucanego mu
przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 107 § 1 ustawy z dnia
27 lipca 2001 roku - Prawo o ustroju sądów powszechnych, przyjmując,
że wyczerpuje ono jednocześnie znamiona czynu zabronionego
przewidzianego w art. 178 a § 1 k.k.;

2. na podstawie art. 104 § 3 pkt 4 w zw. z art. 104 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych wymierza B. S. karę pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia;

3. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

[M. T.]

UZASADNIENIE

Pismem z 1 października 2020 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w Krakowie skierował do Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w Rzeszowie (przekazany następnie według właściwości do Sądu Najwyższego) wniosek o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej przeciwko B. S. – sędziemu Sądu Okręgowego w K. w stanie spoczynku, obwinionemu o to, że w dniu 18 września 2019 r. w K. kierował w ruchu lądowym samochodem osobowym marki V. nr rej. [...] w stanie nietrzeźwości oraz nie zachowując w związku z tym należytej ostrożności w ruchu drogowym doprowadził do kolizji z samochodem marki P. o nr rej. [...] kierowanym przez W. W., czym uchybił godności sędziego, tj. o czyn z art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Pismem z 24 czerwca 2020 r. skierowano do Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej wniosek o podjęcie uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Okręgowego w K. - B. S..

Uchwałą z 15 lipca 2020 roku, sygn. akt I DO 30/20, Sąd Najwyższy zezwolił na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Okręgowego w K. - B. S. za czyn z art. 178a § 1 k.k. oraz zawiesił B. S. w czynnościach służbowych i obniżył o 50% wysokość wynagrodzenia sędziego na czas trwania zawieszenia.

Następnie, w wyniku rozpoznania zażalenia na to orzeczenie, uchwałą z 27 sierpnia 2020 r. Sąd Najwyższy zmienił zaskarżoną uchwałę, w ten sposób, że z jej podstawy prawnej wyeliminował przepis art. 129 § 2 ustawy Prawo o ustroju

sądów powszechnych, przyjmując art. 129 § 3a ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych. Ponadto Sąd Najwyższy zmienił punkt pierwszy uchwały w ten sposób, że przyjął, iż zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej dotyczy sędziego Sądu Okręgowego w Kielcach w stanie spoczynku, uchylił punkt drugi zaskarżonej uchwały oraz zmienił punkt trzeci, poprzez obniżenie o 25% wysokości uposażenia na czas trwania postępowania dyscyplinarnego. W pozostałym zakresie utrzymał w mocy zaskarżoną uchwałę.

Sąd Okręgowy w Radomiu wyrokiem z 11 stycznia 2022 r., w sprawie o sygn. akt V Ka 909/21, utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Radomiu z 22 lipca 2021 r. (sygn. akt II K 101/21), którym oskarżony B. S. został uznany winnym popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 178a § 1 k.k. i za to na podstawie art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 1 i 3 k.k. skazany został na karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych przy przyjęciu, że wysokość jednej stawki dziennej to 100 złotych.

Sąd Najwyższy ustalił następujący stan faktyczny.

B. S. jest sędzią w stanie spoczynku.

W dniu 18 września 2019 r. około godziny 14:45 w K., na skrzyżowaniu ul. [...] i ul. [...] doszło do zderzenia pojazdu marki V. o nr rej. [...] kierowanego przez B. S. i samochodu marki P. o nr rej. [...] kierowanego przez W. W.. B. S. jadąc ulicą [...] podczas wykonywania manewru skrętu w lewo w ulicę [...]1 nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu prawidłowo jadącemu ulicą [...]1 W. W.. Wskutek zdarzenia doszło do wystrzelenia poduszki powietrznej po stronie kierowcy i pasażera w samochodzie P.. W samochodzie kierowanym przez B. S. doszło do wystrzelenia kurtyny powietrznej z lewej strony (protokoły oględzin k. 7-9v, 23-25, 26-27; materiał poglądowy k. 28-32).

Podczas interwencji funkcjonariusze policji poddali uczestników zdarzenia badaniu na zawartość alkoholu. Badanie było wykonywane urządzeniem Alko-Sensor. Czterokrotna próba wykonania testu na obecność alkoholu w wydychanym powietrzu u B. S. nie powiodła się (protokół badania stanu trzeźwości k. 15-15v). Wynik badania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu u W. W. z godziny 15:08 wykazał 0.00 mg/l (protokół badania stanu trzeźwości k. 11-11v). Dwa kolejne pomiary wykonane o godz. 16:30 oraz o godz. 16:49 wykazały tę samą wartość (protokół badania stanu trzeźwości k. 12-12v). Następnie po raz kolejny

przeprowadzono badanie zawartości alkoholu w powietrzu wydychanym przez B. S.. Wynik z godziny 15:14 wskazał 0,50 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu (protokół badania stanu trzeźwości k. 13-13v).

Po przeprowadzonym badaniu, B. S. oświadczył, że jest sędzią Sądu Okręgowego w K. Następnie, trzykrotnie wykonane badanie B. S. urządzeniem Alkometr A 2.0/04 dało odpowiednio wyniki: 0, 618 mg/l (godz. 16:40), 0,610 mg/l (godz. 16:42), 0,521 mg/l (godz. 16:59) alkoholu w wydychanym powietrzu (protokół badania stanu trzeźwości k. 17-17v).

Po uzyskaniu wyników funkcjonariusze udali się z sędzią B. S. do Szpitala MSWiA w K., gdzie pobrano od niego krew do czterech ampulek, kolejno: nr KI – [...] o godz. 18:39; nr KI – [...]1 o godz. 18:39; nr KI – [...]2 o godz. 19:09; nr KI – [...]3 o godz. 19:39 (protokół pobrania krwi k. 147-150v).

Jak wynika z opinii nr [...] Instytutu Ekspertyz Sądowych im prof. dra [...] w K., w chwili kolizji sędzia B. S. znajdował się w stanie nietrzeźwości. Pobrane próbki wskazały, że natężenie alkoholu etylowego w pobranych próbkach krwi wynosiło: 1,11 ‰ (próbka nr KI – [...]), 1,02 ‰ (próbka nr KI – [...]1), 0,95 ‰ (próbka nr KI – [...]2) (opinia k. 145-146).

W pobranych od B. S. próbkach krwi nie wykryto obecności środków psychotropowych oraz środków odurzających (opinia toksykologiczna k. 197-198).

Sąd Najwyższy za wiarygodne uznał zeznania świadków: W. W. (k. 79-80), Ł. O. (k. 56-58), A. P. (k. 59-61), M. K. (k. 85-86). Ich prawdziwość koresponduje z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, który Sąd uznał za wiarygodny.

Sąd za miarodajną uznał także opinię Instytutu Ekspertyz Sądowych im. prof. dra [...] w K. z 25 września 2019 r. (k. 145-146v).

Sąd Najwyższy ustalił stan faktyczny na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach niniejszej sprawy oraz sprawy o sygn. II K 101/21 (V Ka 909/21).

Sąd Najwyższy oceniając przeprowadzone dowody uznał, że brak jest podstaw do zakwestionowania któregośkolwiek z nich, jako uprawnionej podstawy wyrokowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**1. Przewinienie dyscyplinarne.**

Sędzia B. S. popełnił przewinienie dyscyplinarne poprzez oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawa i uchybienie godności sędziego (art. 107 § 1 pkt 1 i 5 ustawy z 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych) przez popełnienie czynu zabronionego przewidzianego w art. 178 a § 1 k.k.

Obwiniony potwierdził na rozprawie 10 kwietnia 2024 r. swoje wcześniejsze wyjaśnienia, iż spożywał alkohol przed wypadkiem 18 września 2019 r. W stanie nietrzeźwości prowadził samochód i doprowadził do zderzenia z innym uczestnikiem ruchu drogowego, który nie naruszył przepisów. Natomiast obwiniony popełnił czyn zabroniony z art. 178a § 1 k.k.

Odwołanie się przez obwinionego na rozprawie do zatarcia skazania nie umniejsza przypisanego mu przewinienia dyscyplinarnego.

Skazanie prawomocnym wyrokiem karnym za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. przełamuje domniemanie niewinności i wydłuża termin przedawnienia za ten sam czyn, będący przewinieniem dyscyplinarnym (art. 108 § 2, § 4, § 5 ustawy z 27 lipca 2001 r.).

Zatarcie skazania nie stanowi przeszkody do oceny tego samego czynu na gruncie odpowiedzialności dyscyplinarnej za przewinienie dyscyplinarne (służbowe). Odpowiedzialność ta ma samodzielną podstawę w ustawie z 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych i dlatego zatarcie skazania nie „zaciera” czynu jako przewinienia dyscyplinarnego.

Orzecznictwo Sądu Najwyższego podkreśla zarówno samodzielność jurysdykcyjną sądów dyscyplinarnych i sądów powszechnych, jak i znaczenie stwierdzenia przez sąd powszechny faktu popełnienia przestępstwa - z punktu widzenia możliwości przypisania deliktu dyscyplinarnego wyczerpującego również znamiona przestępstwa (por. uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2006 r., I KZP 8/06). Ograniczenie możliwości ponoszenia konsekwencji dyscyplinarnych za delikt dyscyplinarny jako następstwo zakończenia procesu karnego - nawet po zatarciu skazania - musiałoby wynikać z wyraźnego przepisu (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 stycznia 2011 r., SDI 29/10).

Odpowiedzialność dyscyplinarna za czyn stanowiący naruszenie godności sprawowanego urzędu oraz będący jednocześnie przestępstwem następuje równolegle do odpowiedzialności karnej, jest od niej niezależna, a zrealizowanie odpowiedzialności karnej nie zamyka drogi do procesu dyscyplinarnego. Zasada ta dotyczy zarówno urzędu prokuratora, jak i sędziego. Nawet więc zatarcie skazania za przestępstwo, nie stanowi przeszkody do wszczęcia i prowadzenia przez Sąd Dyscyplinarny postępowania dyscyplinarnego o taki czyn. Warto zauważyć, że ocena popełnienia przewinienia dyscyplinarnego jako czynu bezprawnego, zawinionego i noszącego ładunek społecznej szkodliwości dotyczącego wykonywania służby sędziowskiej lub godności pełnionego urzędu musi być samoistna, niezależna od ocen dokonywanych w postępowaniu karnym, w związku z czym dany czyn - prawnie obojętny z punktu widzenia prawa karnego - może być kwalifikowany i „samodzielnie” osądzony jako przewinienie dyscyplinarne. (wyrok Sądu Najwyższego z 7 marca 2018 r., SDI 123/17, Legalis nr 1765962, postanowienie Sądu Najwyższego z 25 maja 2005 r., SNO 24/05, Legalis nr 512253).

Na podstawie art. 128 ustawy z 27 lipca 2001 r. uprawnione jest też oparcie argumentacji o treść przepisu art. 8 § 2 k.p.k. i wskazanie, że w sprawie dyscyplinarnej znaczenie ma postępowanie karne zakończone przypisaniem obwinionemu popełnienia określonego czynu, którego dokonania obwiniony nie kwestionuje.

Sąd Najwyższy orzekał zatem na podstawie materiału zebranego w sprawie karnej i w sprawie dyscyplinarnej, który bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, iż obwiniony popełnił przewinienie dyscyplinarne o znamionach przestępstwa z art. 178 a § 1 k.k.

2. Kara

Obwiniony popełnił przewinienie dyscyplinarne umyślnie, bowiem wprowadził się w stan nietrzeźwości i prowadził w takim stanie samochód po drodze publicznej, powodując z tej przyczyny zderzenie na skrzyżowaniu z innym pojazdem. Społeczna szkodliwość takiego zachowania jest znaczna. Prowadzenie samochodu w stanie nietrzeźwości stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia, życia i bezpieczeństwa innych użytkowników dróg publicznych.

W kolegialnej ocenie składu, za popełnione przewinienie dyscyplinarne należało wymierzyć najsurowszą karę przewidzianą w ustawie, czyli karę pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia na podstawie art. 104 § 3 pkt 4 w zw. z art. 104 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych. Wymierzenie takiej kary ma swoje uzasadnienie systemowe. Wynika z art. 61 tej ustawy. Skoro zgodnie z tym przepisem na stanowisko sędziego sądu rejonowego nie może być powołany ten kto był prawomocnie skazany za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, to z regulacji tej wynika norma, która wyraża wolę prawodawcy, że nie powinien pełnić urzędu sędziego, ten kto popełnił przewinienie dyscyplinarne o znamionach czynu zabronionego przewidzianego w art. 178a § 1 k.k., a w tej sprawie norma ta odnosi się również do sędziego w stanie spoczynku. Czyli nie tylko dlatego, że czyn został popełniony przez sędziego B. S. przed przejściem w stan spoczynku, ale także dlatego, że przejście w stan spoczynku nie jest uzasadnioną podstawą do różnicowania przez Sąd Dyscyplinarny odpowiedzialności dyscyplinarnej ze względu na popełnienie przewinienia dyscyplinarnego w okresie służby albo w stanie spoczynku, zwłaszcza, że odpowiedzialności dyscyplinarnej z tej przyczyny nie różnicuje też ustawodawca. Przyjęcie takiego zróżnicowania byłoby niezgodne z zasadą równego traktowania, także w odniesieniu do innych sędziów (o czym niżej).

Art. 178a § 1 k.k. nie różnicuje adresatów, dlatego też odpowiedzialność jest jednakowa dla wszystkich sędziów za popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku - Prawo o ustroju sądów powszechnych, wyczerpującego jednocześnie znamiona czynu zabronionego z art. 178 a § 1 k.k.

W orzecznictwie zgodnie też przyjmuje się, że popełnienie takiego czynu przez sędziego uznaje się za zachowanie wielce naganne, podważające autorytet organów wymiaru sprawiedliwości i uzasadniające wymierzenie najsurowszej kary dyscyplinarnej - złożenia z urzędu (por. wyroki Sądu Najwyższego z 10 września 2002 r., SNO 27/02, Legalis nr 518329; z 11 października 2005 r., SNO 45/05, Legalis nr 512300; z 9 marca 2006 r., SNO 6/06, Legalis nr 518685; z 27 marca 2007 r., SNO 13/07, Legalis nr 503565; z 8 lutego 2011 r., SNO 58/10, Legalis nr 1073418;

z 14 stycznia 2013 r., SNO 36/12, Legalis nr 551718; z 10 listopada 2017 r., SNO 44/17, Legalis nr 1715444).

Obwiniony był sędzią orzekającym w sprawach karnych, wizytatorem, zatem tym bardziej powinien być świadomy naganności swojego zachowania oraz odpowiedzialności karnej i dyscyplinarnej. Kara łagodniejsza byłaby niesprawiedliwa w odniesieniu do sędziów, którzy za podobne przewinienie utracili status sędziego. Stanowiłaby zaś swoisty precedens, godzący w jednakowe zasady odpowiedzialności za taki sam czyn i wymagające takiej samej odpowiedzialności. Przejście sędziego w stan spoczynku nie zmienia tych zasad.

Obwiniony nie przedstawił okoliczności, które uzasadniałyby wymierzenie łagodniejszej kary. Obniżenie wynagrodzenia w toku postępowania ma swoje prawne uzasadnienie i nie jest okolicznością mającą wpływ na wymiar kary.

Sędzia, również jako uczestnik ruchu drogowego, musi zachowywać się tak, aby był postrzegany jako wzorowy obywatel. Oczekiwanie takie ma swoje uzasadnienie w poziomie świadomości prawnej i odpowiedzialności wymaganej od sędziego i wyższej niż przeciętna, zdolności rozpoznania rzeczywistego stopnia naganności swego zachowania.

Obwiniony B. S. postąpił w sposób nieodpowiedzialny, stwarzając zagrożenie dla życia i zdrowia swojego i uczestników ruchu drogowego, czym podważył autorytet urzędu sędziego. Obwiniony dopuścił się szczególnie poważnego przewinienia dyscyplinarnego, rażąco lekceważąc porządek prawny. Jest to równoznaczne z utratą kwalifikacji do sprawowania urzędu sędziego, niezależnie od oceny jego wcześniejszej służby. Jak wskazano karą odpowiednią jest złożenie sędziego z urzędu (wyrok z dnia 27 sierpnia 2007 r., SNO 47/07, OSNKW 2007, z. 11, poz. 83, Legalis nr 89116). Wobec sędziego w stanie spoczynku odpowiednikiem tej kary jest kara pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia.

W opisanym stanie rzeczy, Sąd Najwyższy uznał, że jedynie kara pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia będzie adekwatna do stopnia winy sędziego oraz stopnia szkodliwości przypisanego mu przewinienia, jak również spełni funkcję ochronną, którą można określić jako ochronę wymiaru sprawiedliwości w aspekcie podmiotowym oraz przedmiotowym. W aspekcie podmiotowym odnosi się ona do dobrego imienia sędziów, zaś w przedmiotowym

sprowadza się do ochrony prawidłowego funkcjonowania, w tym zachowania dobrego imienia wymiaru sprawiedliwości w społeczeństwie.

Okoliczność, że obwiniony jest aktualnie sędzią w stanie spoczynku nie zmienia oceny stopnia naganności jego postępowania w płaszczyźnie deontologicznej, w szczególności, jeśli zważyć, że przewinienie nosi znamiona przestępstwa.

Z tych wszystkich względów, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.

[SOP]

[ms]